

مطلق نوشته شده است و ممکن است يك كسى خانه داشته باشد که دواطافش اجاره بدهد عرض میکنم در این مواد هیچ کس مانع نخواهد بود و اگر ملاحظه موارد استثناء را در ماده ششم بفرمایند معلوم خواهد شد که این ایراد در اینجا وارد نیست و اما اینکه میفرمایند که موارد این مالیات نادر است عرض میکنم راست است اگر بنای این قانون و این مالیات گذاری ما فقط خانههای اجاره داده بوده بنده هم با آقا موافق بودم و هیچ ازومی نداشت این قانون بمجلس بیاید بواسطه این که هایدات آن يك چیز قلبی میشد ولی مورد این مالیات منحصر بخانههای اجاره نیست و منابع مقدار دیگری دارد من جمله خانههایی که اجاره داده میشود و آقا میفرمایند کم است بسیار خوب اگر دولت این هایدات را ولو کم باشد بگیرد چه ضرر خواهد داشت ذره ذره وقتی جمع شد زیاد میشود علاوه ماضی کردن مالیات بر خانههای اجاره آن نقطه نظر مهم را که نظر مساوات است در وضع این قانون مراعات کرده ایم ما گفته ایم از هایدات املاک مستغل هر چه باشد يك سهمی بعنوان مالیات میگیریم پس وقتی که ما این نظر را داشته باشیم آنوقت این دلیل حضرتعالی بهیچوجه متقن نخواهد بود و در این صورت نمی شود مجلس را مجبور کرد باین پیشنهاد رای بدهد .

رئیس - رای می گیریم بقابل توجه بودن اصلاح آقای مدرس - آقایانیکه این اصلاح را قابل توجه میدانند قیام نمایند .

(عده قلبی قیام نمودند)
رئیس - قابل توجه نشد - اصلاح آقای مبصر الملک قرائت میشود .

بمضمون ذیل قرائت شد
بنده پیشنهاد می کنم طاحونه ها و کارخانه ها هم در ماده اول اضافه شود .

سردار معظم - محض اطلاع عرض میکنم که نه این بود که طاحونه ها در نظر کمیسیون نبوده است ولی چون طاحونه ها مستغلات نیست که اغلب در خارج از شهرها و قصبیات عمده واقع است اگر مادر این لایحه طاحونه ها را اسم میبریم يك ضرری عاید دولت میشد زیرا فعلا اغلب طواحين در جزه املاک مالیات میدهند و مالیاتشان هم خیلی زیاد است و از قرار صدی ده میدهند پس برای اینکه این خسارت بدولت داده نشود مخصوصاً از طواحين اسمی برده نشده اما کارنجات را که فرمودند کارخانجات بآن معنی که در سایر جاها است ما نداریم بجهت اینکه هر نوع کارخانه داشته باشیم در يك محلی واقع است یا در کاروانسرا است یا دکان است علی ای حال در هر نقطه باشد در این قانون ذکر شده است خود اهل صنعت که مالیات نمیدهند این مالیات صنفی نیست بلکه از هایدات آن محل و مسکن این مالیات گرفته میشود و اغلب کارخانجات در کاروانسراها است که این قانون شامل حال آنها شده و اینکه مخصوصاً ذکر از آنها نکردیم باینجهت بود که ترسیدیم اگر اسم کارخانجات را ببریم و در موقع کارخانه جایی تاسیس کنیم آنوقت يك اشتباهی ما بین مالیات اضافی که داریم با مالیات مستغلات بشود و با يك دیگر مخلوط شود باینجهت از ذکر این کلمه صرف نظر شد .

مبصر الملک - بنده در باب طواحين با آقای سردار معظم موافق هستم و در این قسمت پیشنهاد

خودم رایس میگیرم ولی در باب کارخانجات بهیچوجه موافق نیستم بملاحظه اینکه خیلی کارخانجات است که در حال احداث شدن است از قبیل کارخانجات برق و بنبه که مفصل دایر میشود و آنها بهیچوجه مالیات نمیدهند در صورتیکه نظر بایستی گرفتیکه میبرند باید يك مالیاتی هم بدهند پس بمقیده بنده کارخانجات حتما باید اضافه شود .

رئیس - طاحونه رایس میگیرند
مخیر - دو باره تکرار میکنم اولاً کارخانه

چراغ برق که میفرمایند دوتا است یکی در طهران و یکی در مشهد که مال آستانه مقدسه است اما کارخانه بنبه و کارخانجات دیگر را میفرمایند البته تصدیق خواهند فرمود که آنها اغلب در کاروانسراها است این قانون شامل حال آنها شده و مطابق این قانون باید مالیات بدهند .

رئیس - رای بگیریم در اصلاح آقای منتصر - الملک آقایانیکه اصلاح ایشان را قابل توجه میدانند قیام نمایند .

(عده قلبی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد - پیشنهاد آقای میرزا محمد علیخان قرائت میشود
(بمضمون ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم ماده اول قانون مستغلات این طور نوشته شود

برای کلیه مستغلات خانه هائیکه زیاد از سیصد ذرع مساحت دارد و مغازه ها و دکانین و انبار ها و کاروانسرا ها مهمانخانها نمایش گاه ها یخچال ها قهوه خانها در کلیه شهرها و قصبیات عمده مالیات مستغلات برقرار شود

رئیس - بنده گمان میکنم باین پیشنهاد نتوانستیم رای بگیریم برای آنکه يك قسمت آن همان پیشنهاد آقای مشارالدوله است و يك قسمتش راجع بمستغلات است که در ماده ششم میاید فقط چیزیکه بتوانیم در آن رای بگیریم همان طاحونه است

مخیر - طاحونه و کارخانه هم که رد شد
رئیس - کارخانه رد شد طاحونه را پس گرفتند .

میرزا محمد علیخان - بنده هم پیشنهاد خودم را مسترد میکنم .

رئیس - بسیار خوب مسترد میکنند - چون ۵ ساعت از شب گذشته اگر آقایان موافق باشند جلسه را ختم میکنیم و جلسه آتی را بشب ۲۴ موکول میکنیم .

سایمان میرزا - بنده گمان میکنم پیشنهاد آقای حاج عزالمالک راجع بمالیه همانطوری که در اول جلسه آقای رئیس اهمیت آن را خاطر نشان فرمودند خیلی مهم است و ممکن است چنانکه در بدو امر فرمودند همین امشب نیم ساعتی یا یک ربعی کمیسیون قوانین مالیه منعقد بشود و رایورت آن تهیه بشود و بمجلس بیاید بواسطه اینکه وزارت مالیه فعلا نه وزیر دارد و نه معاون اگر کمیسیون ۳ نفری هم نباشند هر روز مایک ضرری میکنیم فعلا یکساعت و نیم تا وقت سحر وقت داریم در این ساعت دیگر هم این قانون تصویب شود که لا اقل مالیه تا آن وقتی که ترتیبی پیدا میکنند يك مسئولی داشته باشد جلسه علنی هم که میرود تا هفته دیگر .

رئیس - گمان میکنم در این باب مانعی نباشد بجهت اینکه از يك جانی هم خواهش شده است که آقایان بقدر نهماست در اینجا تشریف داشته باشند در این صورت چون تشریف دارند ممکن است کمیسیون قوانین مالیه هم منعقد شود و پیشنهاد آقای حاج عزالمالک رسیدگی کنند و بعد بمجلس بیاورند و رای بگیریم .

سردار معظم - کمیسیون قوانین مالیه هم حاضر است همین امشب منعقد شود و رایورت را حاضر کند .

رئیس - پس تنفس داده میشود .
(در این موقع تنفس شده و پس از یکساعت مجدداً جلسه تشکیل گردید .

رئیس - رایورت کمیسیون قوانین مالیه راجع به طرح آقای حاج عزالمالک قرائت میشود (بمضمون ذیل قرائت شد)

نظر باینکه مدت مأموریت کمیسیون تفتیش مالیه منقضی شده و تا تشکیلات کمیسیون تطبیق حوالجات لازم است هیئتی از طرف مجلس شورای ملی نظارت در پرداخت کلیه مخارج مملکتی داشته باشند لهذا این بنده ماده واحده ذیل را پیشنهاد مجلس شورای ملی نموده و تقاضای فوریت آنرا مینمایم .

ماده واحده - از تاریخ یازدهم سرطان توشقان نیل سنه ۱۳۲۳ کمیسیون نظارت و تفتیش مالیه با حدود اختیارات قانون مصوب ۲۸ حوت بارس نیل ۱۳۲۳ کمافی السابق تا مدت یکماه برقرار خواهد بود پس از آنکه کمیسیون تطبیق حوالجات مطابق قانون تشکیلات مالیه انتخاب گردید . این کمیسیون منحل خواهد شد .

رئیس - در این ماده مخالفی هست یا نیست مخالفت نشد - رای میگیریم بماده واحده آقایانیکه این ماده را تصویب میکنند نمایند .
(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد - جلسه آتی اگر مخالفی نباشد میماند برای شب ۲۵ برای معرفی هیئت وزرا هم تا فردا یا هر موقعی که مقتضی باشد به آقایان اطلاع داده میشود چون جلسه فوق العاده لازم خواهد شد و قبل از شب ۲۵ منعقد خواهد شد دستور شب ۲۵ قانون مستغلات و سه فقره اعتبارنامه های آقایان قوام الدوله و آقا شیخ ابراهیم زنجانی و صدرالاسلام خواهد بود .
(مجلس شش ساعت و نیم از شب گذشته ختم شد)

جلسه ۵۸

صورت مجلس روز چهارشنبه بیست و دوم شهر رمضان ۱۳۲۳

مجلس يك ساعت و نیم قبل از غروب در تحت ریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل و صورت مجلس شب هجدهم قرائت شد .

رئیس - در صورت مجلس آقایان ملاحظاتی دارند یا خیر؟ (اظهاری نشد) ملاحظاتی نیست؟ صورت مجلس تصویب شد چنانچه در صورت مجلس قرائت شد بنا بود شب بیست و پنجم جلسه داشته باشیم و بطوری که اینجا نوشته شده گفته شد که اگر جلسه فوق العاده لازم شود با آقایان عرض خواهد شد این بود که امروز با آقایان خیر دادم تشریف بیاورند وقایع گذشته خیلی است که البته آقایان مطلع هستند و خلاصه آن

تشریف فرمائی آقای مستوفی الممالک در مجلس برای معرفی است .

مستوفی الممالک - اهل حضرت اقدس شهر یاری تشکیل هیئت وزراء را بعهده بنده محمول فرموده اند و انشاء الله برای چهار روز دیگر وزراء را در مجلس مقدس معرفی خواهیم کرد .

رئیس - بنده گمان میکنم از طرف مجلس مجاز باشد که از آقای مستوفی الممالک اظهار امتنان بکنم برای اینکه در این موقع مشکل و مهم از کار مضایقه نکنند و تشکیل کابینه را قبول فرموده اند و اینکه عرض میکنم (موقع مشکل و مهم) البته اوضاع مملکت و موقعی که داریم معلوم است و محتاج به تذکرات و شرح و بیان نیست و اگر چند فقره از آنها را عرض کردم گویا کافی خواهد بود اولاً در این مدت یک ماه و نیم که کابینه نبود کارها متراکم شده و اصلاح تمام این امور متراکم خودش یک کار مهمی است ثانیاً از طرف دیگر امور مالیات سابقاً یک ترتیب داشت قانون جدیدی که از مجلس گذشته هنوز بموقع اجرا گذاشته نشده در حالتی که امروز موقع گرفتن مالیات است و در واقع هیئتی که سرکار می آیند یک کار بزرگی در ترتیب مالیاتی و تأسیس دوائر جدیدی که در قانون تشکیلات ماله مقرر شده خواهند داشت مطلب دیگر اینکه قوای تأمینیه مملکت که در عسرت و زحمت است و باید یک فکری هم برای قوای ژاندارمری و پلیس کرد چنانچه عرض کردم مشکلات زیاد است ولی ذکر تمام آنها لازم نیست خلاصه اش همین بود که عرض کردم حالا توقیعی که ما از آقای مستوفی الممالک و هیئت وزراء داریم این است که تمام مشکلات را رفع بکنند ولی گمان میکنم ایشان هم یک توقعی از ما داشته باشند هر چند تکلیف بنده نیست آن توقع را عرض کنم ولی تفاوت نمیکند وکیل و وزیر در مملکت مشروطه با هم فرقی ندارد و گمان میکنم توقع ایشان این باشد که اول ما یک عطف نظری باین یکماهه بنیم گذشته بکنیم و این وقایع را در نظر داشته باشیم که انشاء الله طوری نشود که بدها هر دو ماه سه ماهی یک هیئت وزارت جدیدی روی کار بیاید و یک توقع دیگر ایشان هم گویا این باشد که باتفاق و مساعدتی که از طرف مجلس بایشان و کابینه ایشان میشود امورات را اصلاح کنند البته ما هم چنانچه در اینجا باتفاق تمایلات خودمان را نسبت بریاست وزارتت ایشان اظهار کردیم همان طور هم کمال همراهی را با ایشان خواهیم کرد معلوم است هر کس مقصودش اصلاح امور ماله و قوای تأمینیه باشد هر کس باشد (بشرط آنکه از خودمان باشد) باو همراهی خواهیم کرد چون آقای مستوفی الممالک دفعه اول نیست که این مقام را قبول نمودند و کابینه را تشکیل میدهند بلکه تا کنون امتحانات زیادی داده اند و میدانم یک جدیت و صمیمیت و دلسوزی مخصوصی برای اصلاح امور دارند و میتوانم اطمینان بدهم که ما هم کمال مساعدت و همراهی را با ایشان خواهیم داشت

رئیس الوزراء - بنده کمال تشکر را از بیاناتی که آقای رئیس از طرف نمایندگان محترم فرمودند دارم و از اظهار ملاحظت و حق شناسی که راجع به بنده از قبول این خدمت فرمودند نهایت تشکر را نموده عرض میکنم این یک خدمت فوق العاده

نیست بلکه در موقع تنگ هر شخص ایرانی باید بوظیفه ایرانیت خودش حاضر شود و نسبت بخانه و مملکت خودش خدمت بکند و از یک چیز خیلی خوشوقتم و آن اظهاری بود که آقای رئیس راجع بمشکلات موقع فرمودند و همچنین از اینکه نمایندگان محترم از فراریکه صدای ایشان بگوش بنده رسیده تصدیق فرمودند بی نهایت مشغوم و خیلی اسباب امیدواری است و البته تقویتی که از طرف مجلس شورای ملی در امورات باید بشود (با شناسائی بحال و اوضاع مملکت) خواهد شد و بنده را امیدوار میسازد که یک اندازه موفقیتی در خدمت باین آب و خاک که مقصود بنده است حاصل بکنم و پس از فرمایشاتی که آقای رئیس در واقع از طرف بنده فرمودند دیگر لازم نمیدانم در این باب عرض بکنم و در حقیقت آن مقصودی را که بنده در قلب داشتم و میخواستم اظهار کنم ایشان از طرف بنده اظهار فرمودند و نهایت امیدواری را که در آنچه راجع باصلاح مملکت و منافع این آب و خاک است آقایان نمایندگان همه نوع مساعدت های لازمه را در موقع خواهند کرد بنده هم اطمینان میدهم که تا آخرین درجه همراهی نموده و از خدمت فروگذاری نخواهم کرد دیگر موفقیت بسته بخداست است بخواست خدا و مراحم شاهانه و تقویت آقایان و کلاسات

رئیس - چون جلسه برای شب بیست و پنجم معین شده و قانون مستغلات هم جزو دستور است اگر مخالفی نباشد جلسه را ختم میکنیم و جلسه بعد هم چنانچه مقرر شد دو ساعت و نیم از شب گذشته خواهد بود .

(مجلس یکساعت بفرود مانده ختم شد)

جلسه ۵۹

صورت مشروح مجلس شب شنبه بیست و پنجم رمضان ۱۳۲۳

مجلس سه ساعت از شب گذشته در تحت ریاست آقای مؤمن الملک تشکیل و صورت مجلس روز چهار شنبه بیست و دوم قرائت شد .

غائبین بدون اجازه : آقایان حاج سید اسدالله حاج شیخ اسمعیل - آقا سیدفاضل - ناصر الاسلام .

غائبین با اجازه : آقایان حاج امام جمعه - خان بابا خان - دکتر حسینقلی خان - حاج شیخ محمد حسین استرآبادی .

رئیس - آقایان در صورت مجلس ایرادی دارند یا خیر ؟ (اظهاری نشد) .

ملاحظاتی نیست - صورت مجلس تصویب شد .

دستور امشب رسیدگی باعتبارنامه های آقایان قوام الدوله و آقا شیخ ابراهیم زنجانی و بعد شوردر بقیه قانون مستغلات میباشد در خاطر آقایان هست که در جلسه قبل عرض شد اگر شعبه تا امشب راپورتش را ندهد خود مجلس رسیدگی خواهد کرد راپورتی را که شعبه نوشته هنوز با مضامین مغیر نرسیده است اگر تصویب میفرمائید همان راپورتی را که منشی امضاء کرده است قرائت میشود و رای میکنیم گفته شد صحیح است آقای حاج میرزا اسدالله خان تاریخ آن راپورت چیست ؟

حاج میرزا اسدالله خان - تاریخ آن سلخ شعبان است .
رئیس - پس راپورت راجع به اعتبارنامه آقای قوام الدوله مقدم تر است زیرا تاریخ آن

هیجدهم شعبان است اول در آن رای میکنیم آقای وقار السلطنه راجع باعتبار نامه آقای قوام الدوله مخالفتی داشتید ؟

وقار السلطنه - مخالفت بنده در اعتبارنامه

آقای قوام الدوله از اینجهت است که در این راپورت نوشته شده چون آقا سید عباس یکی از اشخاص بوده که رای داشته است و باین نظر تصدیق او در موضوع این شکایت مسموع و قبول نشده است بنده میخواستم عرض کنم که دلیل برد شکایت و قبول نشدن تصدیق او اگر فقط داشتن رای بوده است که این دلیل برد شکایت نمیشود و اگر دلیل دیگر داشته خواستم ببینم دلیلش چیست .

رئیس - آقای ملک الشراء مغیر هستند ؟

ملک الشراء - در این خصوص خیلی رسیدگی

شد هیئت نظار نجف آباد میکنند ما در این باب تحقیقات کاملی کرده ایم یکی دونه هم بآن نقاطی که شکایت از آنجا رسیده فرستاده ایم و تحقیقاتی کرده اند خودمانهم تحقیقاتی کرده ایم اینطور بوده است که این شکایات مأخذ صحیحی نداشتند بملاوه آن کسی که این شکایت را تصدیق کرده است خود او چهارصد ریال تصدیق داشته است و این هم تأیید تحقیقاتی را که خودمان کرده ایم میکند این یک شکایت بوده که انجمن نظار اینطور جواب میدهد یک شکایت دیگر هم باهمی خط و همان امضاء رسیده بود ولی خیلی دیرتر تقریباً یکماه و ده روز بعد از ختم انتخابات رسیده و بعد از مدت قانونی حق شکایت بوده باین مناسبت شکایت دومی بهیچوجه مورد اعتناء واقع نشد شکایت اولی را هم بمناسبت تحقیقاتی که انجمن نظار میکنند کرده ایم و نظر باینکه تصدیق کننده شکایت هم در آنجا مبلغی رای داشته شعبه اهمیتی بآن نداد شکایات دیگر هم نبود این دو شکایت هم یکی باین دلیل که عرض شد و دیگری بواسطه اینکه دیر رسیده بود و قانونی نبود و محل توجه واقع نشد و شعبه بصحت این انتخاب رای داد .

حاج شیخ محمد حسن گروسی - در

اینجا بنوعی که آقای وقار السلطنه فرمودند تعلیل کرده اند رد شکایت را به تصدیق آقا سید عباس و میکنند که چون آقا سید عباس خودش صاحب رای بوده است تصدیق او دلیل برد آن شکایت میشود بنده عرض میکنم صاحب رای بودن اگر دلیل بر وجاهت شخص نباشد نمیشود آنرا دلیل بر وقاحت قرارداد لهذا در هر کاری مجرد فی نفع بودن را از موجبات و لوازم جرح شاهد و مصدق نمیشود شمرده از قرار تقریریکه آقای مغیر حالا فرمودند شعبه اعتمادش را بطرف آنچه انجمن نظار تعقیب کرده نموده و راپورت شبهه تقریر همان ترتیبی است که در انجمن نظارت شده است نه اینکه بالخصوص خود امضاء شعبه تحقیقی نموده و بصحت و سقم این شکایت رسیدگی کرده باشند لهذا این علتی را که برای رد شکایت در اینجا ذکر کرده بی شبهه میشود گفت که دال بر خلاف مقصود میباشد .

معدل الدوله - این اعتبارنامه رفتیکه بشعبه

آمد در آن نظر کردیم دیدیم صورت مجلس باین تفصیل و این ترتیب تا کنون بمجلس نیامده است بملاحظه اینکه تمام اوقات ساعات و روز تنفس و مراقبت در کار را قید کرده و صورت مجلس خیلی